

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 77.

V Ljubljani, petek dne 5. aprila 1918.

Leto II.

K govoru grofa Czernina.

Grof Czernin je govoril — ne pred delega-
cijami, kjer je njegovo mesto, temveč pred očeti
dunajskega mesta. Sicer nimamo prav nič proti
dunajskim gospodom, ne moremo pa jih sma-
trati za tako važne politične avtoritete, ka-
terim bi bil zunanji minister odgovoren za svojo
zunanjo politiko. Kaj takega se lahko zgodi sa-
mo v najbolj »ustavni« državi — v Avstriji.

Govor grofa Czernina je gotovo razočaral
vso javnost, ne toliko po svoji politični mo-
drosti, kolikor po svoji agitatorski obliki, ki pa
najbrže ne doseže svojega namena.

Kar je politično važnega povedal, je le to,
da smo bili že tik pred pogajanjmi med Avstrijo
in Francijo, do katerih pa ni prišlo zaradi Alza-
cije-Lorene — ali zaradi avstrijskega notranje-
ga položaja?

Gospod grof, je pripovedoval kako želi mir
brez aneksij, čemur mu je sam bog priča, in to,
kar je napravil v Rumuniji, je le »poprava meji-
štii kraji so le malo obljubeni in nam so po-
trebni je v varstvo naših mej. Tudi to, kar je
napravila Nemčija v Rusiji niso nikakršne anek-
sije, razkosala je rusko državo le zaradi tega,
ker so dotični narodi to zahtevali od Nem-
čije itd.

Takim pripovedkam lahko verujejo naduti
pangermanisti in Ogri, ne mara jim pa verovati
delavstvo, ki želi in dela za splošen in pravičen
mir. Delavstvo je prepričano, da nam taki miri
ne dajo nikakršne garancije za mirno bodoč-
nost, temveč mir med narodi le še bolj in za
vedno ogrožajo.

Tudi o prehrani, katero nam Czernin obeta
iz Ukrajine in Rumunije si ne delamo iluzij, ter
smo prepričani, da bomo morali še precej stra-
dati, preden bomo dobili boljšo prehrano, in to
boljšo prehrano nam more dati le splošen mir.

Grof Czernin je govoril tudi o mirovnih
historikih in aneksionistih, ki mu ne ugajajo ne
eni ne drugi. Agitirati za mir, se pravi po mine-
nju Czernina, podaljševati vojno; mi pa meni-
mo, da vojno podaljšuje diplomatska neodkrito-
srčnost, h kateri lahko prištevamo tudi njegovo.
Ako bi gospodje, ki imajo usodo narodov v svojih
rokah, bili bolj odkritosrčni, bi bilo vojne že
davno konec.

Najbolj žalosten del govora je gotovo
zadnji, ki ni več diplomatski, temveč navaden
govor za kake šovinistične shode.

Hujkanje proti Čehom je gotovo nedvom-
no namenjeno tudi drugim nemškimi narodom.
Zato je ta izbruh jako ponesrečen akt diplo-
mata. Trditi, da je akcija za samoodločbo na-
rodov vzrok podaljševanja vojne, je smešno.
Apelirati na čut nemških in ogrskih mater, ter
jim kazati — glejte, Čehi so krivi da se vojna
nadaljuje, je vredno vsega obsojanja.

Delavstvo gotovo ne odobravairedenti-
stične politike. Ne more zagovarjati čeških ba-
taljonov, ki se (kakor pravijo) bojujejo proti Av-
striji in bi obsodili enako slovenske, če bi kaj ta-
kega napravili.

Naš narod si bo moral svojo svobodo pri-
boriti sam. Naš ideal dosežemo le z mirom brez
zmagovalcev in premagancev. Tak mir bo po-
raz militarizma in le njega poraz nam more jam-
čiti mir v bodočnosti. Narodi si morajo svojo
usodo določiti sami dogovorno med seboj.

Na groženje zunanjega ministra ne damo
veliko. Dalje pojdemo, delati bomo za svojo svo-
bodo, ki si jo bomo znali priboriti v družbi de-
mokratične tudi proti volji Czernina.

Delavstvu pa bodi Czerninov govor v opo-
min; zavedajmo se, da smo pred novo ero bo-
jev in glejmo, da nas ti boji ne dobe nepriprav-
ljene. Započeto delo za splošen mir in svobodo

na moramo nadaljevati, to zahteva naše načelo
in tudi naše sedanje življenjske razmere, vsa
nesreča, ki jo je prinesla vojna in jo še prinese,
če bo divjala dalje.

Malo pojasnila.

II.

Soc. dem. stranka zahteva, da se uvede
splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica
v državi, deželi in občini za vse nad dvajset let
stare državljane ne oziiraje se na spol — da daje
zakone in jih zamejuje ljudstvo samo poton vo-
lilne pravice naravnost — samoodločba in sa-
mouprava naroda naj bo v državi, deželi in ob-
čini. Odpravijo naj se vsi zakoni, ki omejujejo
svobodno besedo. Časopisju naj se da popolna
prostost. Odpravijo naj se vsi zakoni, ki omeju-
jejo poljubno bivanje, posebno tzv. vagabundni
zakoni in zakon za odtiravanje. Sklene naj se
in uresniči zakon, po katerem se ostro kaznu-
jejo uradniki, ki kratijo posamezniku in dru-
štvom politične pravice.

Kaj naj se tu revidira? Te zahteve izvirajo
iz načel stranke in ni niti ene točke, kjer bi se
moglo kaj revidirati.

Program govori dalje:

Zagotovi naj se neodvisnost sodišč. Pra-
vosodje in pravno postopanje bodi brezplačno.
Po nedolžnem zaprte in obsojene osebe dobiti
morajo odškodnine. Porotniki naj se volijo po
splošnem, enakem in tajnem volilnem redu.
Vsak državljani naj bo podrejen rednim zakonom
in sodiščem. Smrtna kazen naj se odpravi.

Država in občina naj skrbita za zdravstvo
in plačata naj zdravilno pomoč in zdravniška.

Vera naj bo zasebna stvar vsakega posa-
meznika. Cerkev naj se loči od države in izreče
se naj, da so cerkvene in verske družbe —
zasebne družbe, ki imajo same uravnati svoje
zadeve. Civilni zakon naj bo obligatoričen za
vse državljane.

Kaj naj se tu revidira. Vse te zahteve so
take, da se mora za nje boriti in bojevati vsak
pošten in pravičen človek.

Program pravi dalje:

Šola mora biti obvezna, brezplačna in po-
svetna. Ustrezati mora potrebam in razvoju po-
samičnih narodov. Učenci naj dobivajo učila v
šoli.

Mar je v tem oziru treba kaj revizije
programa? Razumen človek poreče: ne, in ne
ter podpiše tudi to točko programa.

Program veleva dalje:

Direktni in drugi davki se naj nadomestijo s
stopnjevito rastočimi dohodninskimi, imovin-
skimi in dedninskimi davki.

Sedanja vojska naj se nadomesti z ljudsko
brambo. Ljudstvo naj postane sposobno za oro-
žje in oboroži se ga naj. O vojni in miru odloča
ljudsko zastopstvo.

Žena bodi enaka možu v vsem, kar se tiče
javnega in zasebnega življenja. Odstrane naj se
zakoni, ki prikrajšujejo v tem pogledu pravice
žen.

Delavske gospodarske zadrage naj se opro-
ste vseh davkov in ovir, ki zadržujejo njih de-
lavnost.

To zahteva soc. dem. stranka opirajoč se
na svoja načela. Kaj naj se revidira? Človek za-
stoj čaka odgovora na to vprašanje.

Mogoče pa je treba revidirati specialni pro-
gram stranke, če v načelnem in splošno - poli-
tičnem ni mogoč prigovor. Kaj pa pravi pro-
gram v tem oziru?

Soc. demokracija zahteva popolno svobodo
združenja zakonito pripoznanje delavskih dru-
ždenja, zakonito pripoznanje delavskih dru-
lavca z odpravo poselskega reda. Delavni čas
naj bo najdaljši: osem ur. Nočno delo se prepo-
vé, zlasti se prepove brezizjemno po noči delo
za ženske in mladosne delavce. Nedeljski po-
čitek naj traja vsaj 36 ur. Otroci pod 14 leti ne
smejo opravljati pridobitnega dela. Za vajence
in mladosne delavce je treba zadostne brambu

potojn primernih zakonov. Žensko delo se iz-
ključuje v onih obratih, ki škodujejo ženskemu
ustroju. Obrtno nadzorstvo se mora popolniti.
Podjetnike, ki prestopijo zakone v varstvo de-
lavcev, je strogo kaznovati. Delavsko zavarov-
vanje se mora korenito preustroiti. Uvesti se
mora splošno zavarovanje za starost in one-
moglost...

Kaj je treba tu revidirati? Tudi na to ni
odgovora.

Mogoče poreče kdo: ja, to je vse lepo — ali
Vaš, socialno demokratičen narodnostni pro-
gram!! Ta ne odgovarja, ta je tak, da ga je tre-
ba revidirati. Prav! Poglejmo tudi ta.

Bosanska-hercegovska socialna demokracija.

(Konec.)

III.

Ruska revolucija ni sledila buržuazni revo-
luciji leta 1848, če tudi je upor proti carju prišel
od ruske buržuazije Petrograda in Moskve. Leta
1917 bi moral proletarijat po njeni intenciji s
svojo brahialno silo stroti carske orožnike, bur-
žuazija osnovala naj bi si potem svojo konstitu-
cijo, ko bi v zvezi z entento premagala nemški
imperijalizem. Proletarijat naj bi svojo mezdo
služil obilnejše v novi ruski razredni buržuazni
državi. Ruski revolucionarni socialisti pa niso
bili pozabili zaključkov buržuaznih revolucij
leta 1848 in kasne leta 1905. Saj so preplašeni
ruski inteligentje in meščanje takrat zatajili de-
lavstvo ter v družbi s carjem v krvi zadušili
razredno gibanje — da so dobile prvo duno!

Boljševiki in Lenin izvedli so revolucijo ne
glede ali zmage entente ali centralne države.
Proletarski ruski vojniki zapustili so jarko, pro-
letarijat celega kulturnega sveta vršil naj bi
isto svojo dolžnost! Zmagati mora socialna re-
volucija, iz nje sledi šelej svobode človeštva, sa-
moodločevanje narodov, padeta nacionalizem in
imperializem.

Ali je imel Lenin prav? Ali niso danes na
pohodu nemške in avstrijske vojske ali ne po-
kore celi ruski narod in z njim tudi ves ruski
proletarijat? Ali ne uniči militarizem proletarijat
celega sveta? Kedo je imel prav Marks ali Le-
nin? Ali ni eden ni drugi? Ali gre zgodovina ne-
izprosno svojo pot preko buržuazije in proleta-
rijata, preko nacionalizma in internacionalizma.
Kedo naj bo orodje osvoboditve in rešitve?

Ima-li zato prav Zimmerwaldski pasivi-
zem, njegova absolutna internacionala, njegov
narodni, državni in domovinski nihilizem? Ali
prav celo »duševni« pasivizem, katerega pripo-
roča »Glas Svobode«, rekoč: »faktično biti pa-
siven v početku rata bilo nemogočno«. Čutimo,
da nekaj manjka pri tem razlagovanju revo-
lucije.

Revolucija ni načelo, revolucija je sociolo-
gičen pojav kakor evolucija. Revolucija je nagla
narast družabne sile, ki stano pretesno formo
družbe razbije. Sila je osredotočena volja za ak-
cijo, nje bližnji cilj, razrušitev. Ta akcija zahte-
va ali instinktiven čin vzbujene mase, ki dej-
stvuje tiki vihar, ali pa emoten čin organizirane
grupe, ki smotreno hoče razrušiti staro dru-
žabno formo in odpreti prosto pot novemu živ-
ljenju. Revolucija ruske socialne demokracije je
bila hotena, organizirana, boljševiki imajo svoje
ime ravno od centralizirane organizacije, ka-
tere edini cilj je bila revolucija, razrušitev ca-
rizma in absolutne države. Zato se je moral tudi
nje centralni sunek obnesti, revolucionarno or-
ganizirani proletarijat je bil gotov zlomiti veri-
ge razredne države.

Priznavati moremo toraj nasilno taktiko in
cilje revolucionarne socialne demokratične
stranke tam, kjer je rušiti formo absolutne dr-
žave, ki zavira normalni razvoj družbe. In ven-
dar nas ne more zadovoljiti Leninova revo-
lucija na sebi! Razumemo jo kot socijologičen po-
jav — morala je priti prej ali slej proti nevzdrž-

ljivi stari formi razredne države kot prisilne organizacije družbe. A ker je Leninova revolucija bila organizirana — zato pričakovali smo slede za njo novo formo — novega socialnega življenja. Namesto tega pa grozi evropskemu proletarijatu in narodom novo suženstvo še večjega kapitalizma, imperializma in militarizma. Leninov revolucionarni aktivizem je moral razrušiti carizem, njegov nacionalni, državni in obrambeni nihilizem pa je razorožil proletarijat proti nemškemu militarizmu. Ljening bil je po eni strani aktiven, po drugi pasiven, Markist in Zimmerwaldec ob enem. Iz te negacije neuspehi.

IV.

Nemška socialna demokracija je temu nasprotno nacionalno, državno in obrambeno aktivna — a vzdržuje in v bistvu ravno ona — nemškoprski militarizem, vzdržuje absolutizem nad proletarijatom — ali samo za kosček boljšega kruha delavcu, da tem bolj strada ruski muhik, bosanski težak?

Ruski revolucionarni aktivizem — vede do nove forme strožjega absolutizma — nemški evolucionarni aktivizem vzdržuje stare forme militarizma. **Narodni in državni pasivizem razoroži proletarijat in ga podvrže militarizmu.** Torej ni Marks, ni Lenin ni Bebel, ni Bernstein? Ni Bern, ni Zimmerwald?

In vendar nam kažeta ruski revolucionizem in nemški evolucionizem — očitno obojno zmoto in novo pot: pot enotno organiziranega aktivizma. Tod se razhajamo slovenski socialisti od poti, katero narekuje »Glas Slobode«. Ruski proletarijat za organizirano revolucijo ni mogel imeti drugega uspeha, nego po stavljenem cilju — razrušitev ruske države. — Nemški proletarijat za organizirano evolucijo na novo družabno in gospodarsko življenje — ne more imeti drugega uspeha, nego nov sistem družabnega in državnega življenja. Ruska revolucija kliče po evoluciji družbe in uprave, nemška evolucija kliče po revoluciji proti pruskemu militarizmu in absolutizmu.

Revolucija mora imeti predseboj evolucijo in evolucija pred seboj revolucijo. To je zgodovinski sociološki zakon. Tega ni uveljavljala ne ruska in ne nemška socialna demokracija — ne ena ne druga ni vršila polne zgodovinski ji stavljenе naloge!

Socialna demokracija mora biti skozi in skozi aktivistična revolucionarna in evolucionarna — polit. ideje revolucije ter gospodarske ideje evolucije in uprave morajo činiti obenem. Da je hodila revolucija socialne demokracije svoja pota in da hodi evolucija svoja — to je ves razpor socialne demokracije internacionalne, to je ves poraz ruske in nemške socialne demokracije.

Slovenska socialna demokracija priznava internacionalno revolucionarno razredno načelo — obsoja radi tega revolucionarni pasivizem, nemške socialdemokratske stranke — slovenski socialdemokratski pa priznava tudi nacionalni gospodarski razvoj in obsoja radi tega pasivizem ruske socialdemokratske stranke — dosledno mora obsojati »duševni« pasivizem Zimmerwaldski, katrega hoče zastopati »Glas Slobode«.

Ne gremo z buržuazijo, ni z Leninom, ni s Scheidemanom, ni s Zimmerwaldci — zahtevamo novo pot tretje internacionale polnega aktivizma revolucionarnega in evolucionarnega.

Dr. H. Tuma.

Kako je angleška armada preskrbljena.

Švicarski stotnik Obersteg poroča iz lastnega opazovanja:

Cepprav je boj v najspretnostih vrstah še tako vroč, vojak mora dobiti svojo izdatno in gorko jed. Skoro vsako uro pridejo v pristanišča severne Francije ladje, polno naložene z živežem za moštvo in konje. Vse pride iz Anglije, da se Francije prav nič ne obremenjuje. Cele ure daleč se v pristaniščih lahko pelleš z avtomobilom med skladišči za živež. Tu se nahajajo zaloge zaloge živeža za moštvo in konje, da se človeku temni pred očmi. Ob sebi umevno se v teh založniških dela vse mašinsko; zaboje in zavoje avtomatično dvigajo in nakladajo. Kar živežni trg producira dobrega, se porablja za vojake na fronti, doma pa se racijonira in šteti, samo da more vojak na bojišču udobno živeti.

Angleške in ameriške armade imajo za bojevnike in nebojevnike dvojno prehrano; vendar je edini razložek v tem, da vojak sprednjih čet dobiva kvantitativno malo več kakor oni v zadnjih vrstah. Meso in kruh sta poglaviti živež. Dnevna racija znaša po

en funt svežega ali zmrazjenega mesa in kruha. Krušna racija je razdeljena tako, da dobiva vojak 75 odstotkov svežega kruha in 25 odstotkov piškotov, katere v kuhinji porabijo za kolače in pudinge. Trikrat na teden dobe vojaki namesto svežega mesa mesne konzerve, zjutraj ima vsak vojak praženo slanino, trikrat na teden ovsen narastek. Poleg tega ne manjka kondenziranega in steriliziranega mleka, sirovega masla, sira, sladkorja, riža, sočivja, krompirja i. t. d. Alkohol more zapovedujoči divizijski general dovoliti svojemu moštvu, kakor se mu zdi vredno. Vsak vojak dobiva na teden 60 gramov kadilnega tobaka ali cigaret in trikrat na teden škatljico žveplenk. Da se hrana večkrat menjava, na to jako pazijo. Namesto mesa si lahko izbere klobase, sardine ali posebej pripravljene slanike. Vsak dan dobi vojak po jedi največkrat puding s kompotom, popoldne ob petih pa čašo čaja. Jed igra na fronti ob sebi umevno veliko vlogo. Je namreč edino veselje in edini užitek, katerega si tam moreš privoščiti. Ako imajo enote kake posebne ali želje, tedaj jim more kuhinjski vodja ustreči in sicer po vojaških prodajalnah in kantinah. Država vzdržuje namreč skoro do sprednjih vrst skladišča, kjer morejo častniki in vojaki kupiti po cenah na debelo vse ono, kar jim prehranjevalni oddelek nudi po racijah. Večinoma so to rafinirane stvari v pločevinastih škatljicah, kakor zeliščne in mesne konzerve, kompoti, sladkarije, likerji, žganje, smodke, tobak i. t. d. Vsaka enota gre v kantine po svoje male zaloge in ustvari zopet tako svojo malo prodajalno, ke rni vedno prilika, da bi se peljalo k nakupovanju. Na ta način kupita častnik in moštvo za majhen denar vse, kr jima poželi srce in si more privoščiti kot nameček še kak izdaten priboljšek. Bil sem povabljen pri majhnih in višjih štabih in sem tudi jedel z vojniki skupno, pa sem vedno zadel na vestno pripravljeno hrano, ki me je spominjala na naša jedila iz leta 1914. Če zapališ kako fino havano ali popiješ kozarček viskija, tedaj se počutiš zadovoljno tudi v vlažnih, le s svečo, petrolejem ali acetilom razsvetljenim podzemeljskim prebivališčem in za kratek čas pozabiš na trdote in grozote vojne. Pri prehrani se skrbi za vsak narod posebej. Kitajec, Avnistanec, Egipčan, Hindajec, Kafer, Braminec, Mohamedanec se preživlja, kakor je navajen in mu njegova vera predpisuje. V bližini pristaniščnih skladišč je Anglija uvedla veliko ovčjo in kozjerejo in tam vsak dan vidiš indijske duhovnike, velike bradate postavbe z visokim turbanom na glavi, ki kopljejo živali po orijentalnem obredu s tem, da jim odpirajo gobec. Vse čete etapne službe imajo svoje lastne vrtove za zelišča, praščje, kunčje, kokoške in gosjerejo. Kraji za fronto se kar najbolj skrbno obdelavajo. Francoski kmet se je v tej vojni mnogo naučil.

Politični pregled.

— **Govor grofa Czernina** pred zastopniki dunajskega občinskega sveta je napravil med avstrijskim prebivalstvom silno različen vtisk. Nemški nacionalci in krščanski socialci se veseli tega govora in hvalijo »vitežki« nastop zunanjega ministra, ki je neusmiljeno razmrcvaril Čehe in prijatelje miru. Nasprotno pa ta govor vpliva povsem drugače na rodne politike, na socialnodemokratsko delavstvo, ki tako iskreno želi in se trudi, da bi tudi v Avstriji nastale ustavne, demokratske razmere, da bi se rešilo pravično tako poreče narodnostno vprašanje, ki je že toliko desetletij prava ovira vsakršnemu napredku. Ni nobena tajnost, da imamo v monarhiji kljub ustavi, kljub pravicam na papirju najhujši absolutizem oziroma hegemonijo narodov prve vrste, v Avstriji Nemcev, na Ogrskem pa Madjarov. In zunanji minister, prihaja v trenutku, ko je rešitev tega vprašanja najnujnejša, s svojim portfeljem kot zunanji minister ter neti narodno sovraštvo v državi, češ, da so pravične zahteve narodov krive nadaljevanju vojne. Grof Czernin trdi še več, pravi tudi, da želja po miru podaljšuje vojno. O, sancta simplicitas! Gre še dalje gospod grof; če avstrijski socialist zahteva mir, je nemožato; če ga zahteva Anglež ali Francoz, je pametno; če ga zahteva Lansdowne, je modro; če ga zahteva Avstrijec Lammasch je abotno. Grof Czernin trdi, da sta Avstro-Ogrska in Nemčija vedno pripravljene za mir, toda države sporazuma so sovražnice miru. In vendar ta stvar ni tako enostavna. Grofu Czerninu je bog priča, da je bil vedno za mir, toda če primerjamo mirovne pogodbe z vzhom, ta Czerninova želja ne prihaja v poštev, zakaj v vseh teh pogodbah smo mir diktirali, torej praktično delali drugače, kakor pa trdi grof Czernin v svojih teoretičnih govorih. Miri, ki so jih doslej sklenile centralne države, nimajo prav nobenega znaka miru sporazumljenja in brez aneksij. Mogoče je, da se je to zgodilo preko Czerninove volje, toda, če je tako, potem naj grof tudi to pove; na napačni poti je, ko

trdi, da so podaljšanju vojne krivi nemški in nemadžarski narodi v monarhiji. Sicer je pa bil govor grofa Czernina le diplomatičen, ki nima potrebne iskrenosti v stvari, marveč mu je bil namen le političen efekt, ki naj bi spravil vprašanje vojne in vprašanje domače politike v nov tir, ki ga žele imperialisti. Narodi se nad tem dogodkom ne bodo zgražali. Zgodovina in razvoj pa imata svojo pot!

— **O te centrale!** V komisiji za vojno gospodarstvo se je predvčerajšnjim razpravljalo o centrali za bombaž. Predsednik centrale, Kuffler, je podal poročilo o delovanju centrale ter se dotaknil tudi pritožeb, ki se množe v javnosti glede delovanja te centrale. Kuffler priznava dejstvo, da je vsled delovanja centrale izginil bombaž s trga in iz prodajalen in da so se cene dvignile jako visoko. A to — pravi Kuffler — je ravno bila naloga centrale za bombaž. Ta centrala ni imela naloge, preskrbovati prebivalstvo z bombažnim blagom, marveč je bila njena naloga, da umakne iz trgovine bombaž ter ga zbira za armadne namene in druge javne potrebe. Govornik je razpravljal tudi o vprašanju sukanca, ki bi se moral prodajati po 36 vinarjev vitelj, a ga za to ceno nikjer ni dobiti. Prihodnja seja v torek.

— **Češki glas za parlamentarno delo.** Češki katoliški poslanec Valousek je govoril te dni v Prosnicah o političnem položaju. Zavračal je zlasti one češke stranke, ki o aktivni politiki nečejo ničesar vedeti. Valousek je izjavil: Mi smo za to, da se parlament ohrani. Dosežali smo uspehe, dokler smo aktivno nastopali ter iskali zaveznikov. Da se češka delegacija ne udeleži posvetovanj ustavnega odseka, je velika napaka.

— **Ogrski državni zbor se sestane dne 10. aprila.** Odsek za volilno reformo je sklican za današnji dan. Poskusi za dosego kompromisa glede volilne reforme se sicer nadaljujejo, vendar je malo upanja, da se doseže sporazum.

— **Pogajanja glede prehrane.** Z Dunaja se dne 3. aprila brzajavno poroča: Predsednik skupnega urada za prehrano generalmajor pl. Landwehr, ogrski minister princ Windischgraetz, predsednik avstrijskega urada za ljudsko prehrano dr. Paul in sekcijski načelnik istega urada Löwenfeld so danes odpotovali v Berlin v svrhu pogajanj z nemško vlado.

— **Ženska realna gimnazija v Zadru.** Kakor javlja zadarski »Narodni List«, je naučno ministrstvo odobrilo, da hrvatsko dobrotvorno društvo v Zadru ustanovi privatno žensko realno gimnazijo. Nov učni zavod se odpre početkom novega šolskega leta.

— **Avstro-Ogrska in Turčija.** Turški senat in poslanska zbornica sta odobrila zakonsko osnovo, s katero se vlada pooblašča, da ratifikacijske listine peterske pravne konvencije med Avstro-Ogrsko in Turčijo končno veljavno podpiše in izmenja.

— **Pašičeva izjava.** Srbski ministrski predsednik Pašič je podal naslednjo izjavo v skupščini na Krfu: »Po svetu so se razširile neopravičene govorice, z namenom, omajati srbsko naklonjenost do skupnih ciljev entente. Srbija ostane zvesta svojim zaveznikom do konca. Le država Srbov, Hrvatov in Slovencev v tesni zvezi z Italijo se more ustavljati v bodoče nemškemu imperializmu. Srbija zahteva ravno tako, kakor njeni zavezniki le pravičnost. Naše geslo se glasi: Italijo, Italijanom, Rumunija Rumuncem in Grško Grkom. Ako ne dosežemo svojih postavnih ciljev, moramo biti pripravljeni na nova krvoprelitja.« Zbornica je soglasno odobrila predsednikovo izjavo. Eksminister Trivković je predlagal, da se odpošlje francoskemu in angleškemu parlamentu izjavo priznanja in simpatij z ozirom na slajno obrambo francoskih in angleških armad na zapadnem bojišču.

— **Kaj bomo dobili iz Rumunije.** Malo tolažilna je vest, ki prihaja iz informiranih krogov o sklepu »Krušnega mira« z Rumunijo: Jasno je, da si moramo zagotoviti rumunsko žito vsaj za vojni čas, najprej torej do letošnje žetve. Sedaj ima Rumunija le nekaj koruze; žito in kar je bilo še drugih pridelkov, sta centralni državi že izvozili iz dežele. Kar pa je še ostalo v Rumuniji, potrebuje vojaštvo in civilno prebivalstvo. Lahko pa računamo na besarabsko žito in oljnat pridelke.

— **Zahvala italijanskih socialistov Ledebouru.** Vodji nemških neodvisnih socialistov poslancu sodruhu Ledebouru, je bil poslan od frakcije italijanskih socialistov s posredovanjem švicarske socialne demokracije v Berlin telegram, v katerem se neodvisni socialni demokraciji zahvaljujejo, da je po sodruhu Ledebouru izrekla protest proti mirovni pogodbi v Brestu Litovskem.

— **Švicarski legacijski svetnik in njega soproga žrtvi pariškega obstreljevanja.** Svetnik Ströhl in njegova soproga sta bila pri obstreljevanju Pariza ubita. Nemški cesarski poslanik v Bernu je bil pooblaščen, da izreče v imenu cesarske vlade zveznemu svetu sočutje in da obžaluje nesrečni slučaj.

— **Dogodki na Grškem.** Agence Havas javlja iz Aten, da sta po ukazu vlade v okrajih Epir in Arta bila vpoklicana letnika 1909 in 1910 v vojaško službovanje. — Grška vlada je sklenila, da ustavi kralju Konstantinu izplačevanje apanaže.

— **General Alexejew ujet.** Petrograški listi poročajo, da so sovjetovim četam zvešte kozaske čete ujele v ozemlju Dona generala Alexejewa.

— **Z zapadne fronte se poroča:** Bojni odmor na zapadnem bojišču še traja. Pri Arrasu in Albertu se bojno delovanje že nekoliko dni omejuje na artiljerijski ogenj in izvidno delovanje. Samo pri Amiensu in Montdidieru se še vrše resnejši boji. Nemci se korakoma približujejo Amiensu. Mesto in železniške naprave so pod trajnim topniškim ognjem. Med Montdidierom in Noyonom si stojita nasproti obe stranki pripravljene za boj in v najkrajšem času je pričakovati novih velikih bojev.

— **Francija in alzaško vprašanje.** Glasilo nemške socialne demokracije, berlinski »Vorwärts«, piše povodom zadnjih Czerninovih izjav: Če je res, da je Clemenceau pred izbruhom nove ofenzive vprašal na Dunaju glede mirovnih pogojev in da se mu je tam v sporazumu z Berlinom povedalo, da ni nobene ovire za sklep miru, če Francija opusti zahtevo glede Alzacije-Lorene, da pa je Francija potem pogajanja prekinila, potem nimamo besede, ki bi zadostno označila zaslepljenost francoske vladne politike.

— **Val optimizma se vali po Franciji.** Po M. N. N. je razglasil organ francoskega min. predsednika Clemenceaua, da Nemci ne bodo prodrli. Val optimizma se vali po Franciji. Bodimo mirni, edini in prepričani, da gre nemški militarizem svojemu zadnjemu porazu nasproti.

— **Proti vojaški obveznosti.** Iz Londona prihajajo vesti, da se vrše v Quebecu v Kanadi proti vojaški obveznosti protestna gibanja. Vojaštvo posega vmes in skuša ta gibanja potlačiti.

— **Amerikanski vojak.** Kakor sklepamo iz inozemskih listov, se nahaja med 95.000 američanskih vojakov, ki so jih nabrali v 47 državah, 24.000 črncev.

Dnevne beležke.

— **Splošno pomiloščenje.** Današnja »Wiener Zeitung« je objavila cesarjevo lastnoročno pismo, ki napoveduje splošno pomiloščenje. Pomiloščeni bodo predvsem tisti, ki so bili obsojeni radi razžaljenja Velikanstva ali pa članov vladarske rodbine; dalje tisti, ki jih je civilno kazensko sodišče obsodilo v zapor, ki ne presega 1 mesec ali 500 kron denarne globe. Izvzete so kazni radi krive prisega, krivega pričevanja, obrekovanja, oduševanja, navijanja cen, obrekovanja in kazni radi prestopkov proti postavi o živilih.

— **Nova prebiranja.** S pozivnim razglasom W. ukazano ponovno prebiranje v letih 1899—1894 rojenih črnopolnikov se vrši na Kranjskem: Dne 11. aprila 1918 v Trzinju za sodni okraj Višnja Gora — 12. aprila v Trebnju za sodni okraj Telnje — 14. in 15. aprila v Rudolfovcu za sodna okraja Rudolfovo in Žužemberk — 17. aprila v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika — 19. aprila v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica — 21. aprila v Krškem za sodna okraja Krško in Mokronog — 22. aprila v Ratečah za sodni okraj Rateče — 24. aprila v Litiji za sodni okraj Litija — 26. in 27. aprila v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo — 11. aprila na Jesenicah za sodni okraj Kranjska gora — 12. aprila v Radovljici za sodni okraj Radovljica — 13. in 14. aprila v Kranju za sodna okraja Kranj in Trzin — 15. in 16. aprila v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka — 17., 18. in 19. aprila v Ljubljani za sodna okraja Ljubljana (izvzemši mesto Ljubljana) in Vrhnika — 20. in 21. aprila v Ljubljani za mesto Ljubljana — 23. in 24. aprila v Ribnici za sodni okraj Ribnica in Velike Lašče — 25. in 26. aprila v Kočevju za sodni okraj Kočevje — 19. aprila v Vipavi za sodni okraj Vipava — 21. aprila v Postojni za sodni okraj Postojna, Ilirska Bistrica in Senožeče — 22. aprila v Logatcu za sodni okraj Logatec, Lož in Cirknica — 24. aprila v Idriji za sodni okraj Idrija.

— **Tri shode je vlada prepovedala liberalcem.** Hoteli so jih prirediti na belo nedeljo v Kranju, Cerknici in Ložu. Ali je mar to že novi kurz?

— **Občni zbor podružnice tobačnih delavcev in delavk v Ljubljani.** se je vršil v četrtek popoldne ob povoljni udeležbi članov in članic. Poročilo o delovanju odbora je podal sodr. Zupan, ki je bilo soglasno odobreno, enako tudi blagajniško poročilo. V novi odbor so bili izvoljeni skoraj vsi prejšnji odborniki in odbornice. Nato je govoril sodr. Petejan, ki je v daljšem govoru pojasnil delavski položaj in potrebo organizacije. Nato je predsednik zaključil občni zbor. Obširneje poročilo priobči »Delavec«.

— **Omladinaši (liberalni) kupujejo Blasnikovo tiskarno v Ljubljani.** Govore o visoki kupčiji, baje 300 tisoč kron. Izdajati nameravajo nov radikalni list.

— **Naslov ravnatelja sta dobila nadučitelja v Ljubljani g. Ivan Jeglič in g. Jožef Cepuder.**

— **Imenovanje.** Vodja Kranjske poslovalnice za vnovčevanje živine nadzornik Jakob Legvart je imenovan za upravnega svetnika avstrijske družbe za živinski in mesni promet na Dunaju.

— **Zdravstvo v Ljubljani.** Od dne 24. do 30. marca 1918 je bilo v Ljubljani 20 novorojencev,

1 mrtvorojenec; umrlo je 30 oseb, 15 domačinov in 15 tujcev; in sicer za jetiko 9 oseb (med njimi 6 tujcev); za različnimi boleznimi 21 oseb. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za tifuzom 1 vojak, za vratico (difterijo) 1 domačin.

— **Občni zbor »Muzejskega društva za Kranjsko«** se vrši dne 18. aprila t. l. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih (Bleiweisova cesta 24, deželni muzej).

— **Izpremenjen preskrbninski davek.** Razglašen je zakon, ki nekatere določbe preskrbninske postave iz leta 1917. izpreminja in dopolnjuje. Po teh določilih bodo dobivale tudi zakonske žene in zakonski otroci rezervnih gaštev preskrbninsko podporo, vendar se ima znesek izplačati le v onem delu, ki znaša po odtegnitvi družinskih pristojbin. Vrhutega se je oziralo v ožigled vladajočim dragniskim razmeram s tem, da se preskrbninski znesek v resnični uporabi in oni sodno določeni alimenti, v kolikor so prizadeti mobiliziranci, oziroma ako so alimenti sodniško določeni že pred 1. avgustom 1916, zvišajo za 50 odstotkov. Slednjič se razteza od smrti (pogrešanja) veljavni šestmesečni rok za prigrasitev pravice do preskrbnine do konca demobilizacije. Oni zaostali, ki so zamudili ta šestmesečni rok, morajo zopet uveljaviti svojo pravico, vendar se v teh primerih preskrbninska podpora do dne 31. marca 1918 ne pripozna.

— **Doklade na moštvo, njih svojce in zaostale.** Uradni list razglašja postavbo, ki jo je sprejela poslanska zbornica o dokladah moštva, njih svojcem in zaostalim. Te doklade dobi vse moštvo avstrijskega državljanstva, kateremu je zaradi med sedanjo vojno dobljenih poškodb priznana invalidna penzija in je potrebno podpore. Izmera teh dokladov znaša po stopnjah nezmožnosti moštva in njega stalnega bivališča, preden je dotičnik odšel k vojakom, letnih 360 do 1080 K. Enake doklade v izmeri 360 do 720 K letno se pripozna tudi svojcem takega moštva, kakor tudi svojcem padlih, umrlih (pogrešanih) vojaških oseb, ki so svojce ali zaostale vzdrževali in trajno podpirale, a so potrebne podpore. Pravico do teh dokladov je treba naznaniti tako kakor pri preskrbninski podpori. O prijavljeni upravičenosti teh dokladov odločajo že obstoječe preskrbninske komisije.

— **Glede novega načina rekviriranja žita,** kakor so ga hoteli izvesti, da bi se namreč že sedaj predpisalo, koliko bi moral kmet oddati jeseni posameznih pridelkov, še niso na jasnem in ga menda ne bodo uvedli. Vlada ni navdušena zanj. Razni strokovnjaki iščejo sedaj zopet nove načine. Gavno je, da odločno povemo, da po načinu, kakor se je dosedaj rekviriralo po mnogih krajih, nikakor ne pojde dalje. Z vojaško silo so ljudje, ki čisto še koruze niso razločevali od pšenice, rekvirirali tako, da kmetje sedaj nimajo ne živeža, ne semena. Ljudstvo so po nepotrebnem razburjali, vzeli so mu vselje do elu in tako trpi sedaj škodo kmet in država. Rekvizicijo bo treba pravično izvesti, in sicer tako, da bo kmetu ostalo vsaj še toliko, da bo lahko preživel sebe, svojo družino in delavce.

— **Rešitev prošnji za dopuste.** Vojno ministrstvo dobiva tako mnogo prošnji svojcev vojakov za kmetijske dopuste, da se je odločilo sporazumno z deželnoobrambnim ministrstvom razglašati naslednje: Vlaganje prošnji pri vojnem ministrstvu je popolnoma brez pomena, ker imajo v zmislu dotičnih odlokov pravico dati dopuste poveljniki dopolnilnih oddelkov, oziroma zavodov in se vojno ministrstvo, če komu dovoli dopust, vedno obrne na dotično poveljstvo, če mu je mogoče dati dopust in če je vreden, da se nanj ozira. Tako prošnja se torej pri vojnem ministrstvu le zavlačuje. Popolnoma brez pomena je pa vlagati prošnje za dopuste onih oseb, ki so na bojišču. Te prošnje odstopa vojno ministrstvo izključno pristojnemu poveljstvu na bojišču. Pripominja se še, da je vojno ministrstvo sporazumno s c. kr. deželnoobrambnim ministrstvom ob razglasitvi dotičnih razglasov naložilo vsem vojaškim oblastem, da naj poskrbe za čimdaljšo dopuste osebam, ki pripadajo poljedelskim poklicom. Tudi se naglašja, da zadostuje sama prošnja pri raportu popolnoma in ni treba še posebej vlagati številne prošnje.

— **Uvedba kontrole za nadomestke živil.** Državni zakonik objavlja naredbo urada za ljudsko prehrano glede ureditve prometa z nadomestnimi žili. Nova naredba stopi v veljavo dne 15. maja. Uvede se kontrola »nadomestkov«, ki preplavljajo živilski trg, ki pa so brez vsakršnih redilnih snovi ter škodujejo prebivalstvu. Javnost je že opetovano zahtevala, naj se ukrene vse potrebno, da izginejo iz prometa ničvredni in dostikrat škodljivi preparati vseh vrst, ki jih prodajajo dostikrat po silno visokih cenah. Obstoječe določbe in naredbe glede prometa z žili ne zadostujejo in ne morejo ubraniti, da bi producenti ne dajali iz rok ponarejenih in škodljivih »nadomestkov«. Zato je izprevidela vlada, da je treba napraviti tem razmeram konec, in je objavila naredbo, po kateri so podvrženi vsi živilni nadomestni izdelki kontroli oblastvenih organov; za vsako prodajo bo treba uradnega

dovoljenja, da se oblasti prepričajo o kakovosti nadomestnih živil. Za nadomestna živila smatrajo vse snovi in izdelke, ki jih ne navaja znana ročna knjiga za živilni promet v Avstriji (Codex alimentarius Austriacus), in ti morajo pred kontrolo. V omenjeni knjigi navedena živila smejo na trg in v promet tudi le še do 15. junija, od takrat so ravnotako podvržena formalnemu dovoljenju, da se smejo prodajati. Prestopki te naredbe se kaznujejo z denarno globo do 20.000 K ali z zaporom do šestih mesecev. Razentega se sme zaradi prestopkov zapleniti surogate in odtegniti obrtne pravice. Da se doseže pravi namen te naredbe, je potrebno, da se poslužuje občinstvo le takih surogatov in izdelkov, ki jih bo dovolil urad za prehrano.

— **Državna obrtna šola v Trstu.** Po premaganju različnih po sedanjih splošnih in krajevnih razmerah povzročenih težkočah se otvori 15. aprila t. l. ob 8. uri jutraj na c. kr. državni obrtni šoli v Trstu in sicer v poslopiju v ulici Dobler št. 4, II. nadstropje, ženska obrtna šola za šivanje perila, ukrojitve oblek, za ženska ročna dela (čipke in vezila). Ta ženska obrtna šola zasleduje namen, da poda vt o obrt spadajoče ročnosti, razven tega pa tudi gotovo stopnjo gospodinjstvenega znanja. Šola bo bsegala prvi in drugi razred in delavnico. Izobrazba bo trajala tri leta. Obisk tretjega letnika (v delavnici) ne bo obvezen, ker bo že z dobrim uspehom dokončani drugi letnik dal pravico do spričevala, ki velja kot dokaz izučanja one obrti, oziroma ki ndaomestuje pri rokodelski obrti ukrojitve oblek, spričevalo pomagalk in izpit za pomagalko (Gesellenprüfung). — Delavnice so v to namenjene, da utrdijo in razširijo v prvih dveh razredih pridobljeno v to svrhu spadajočo in splošno izobrazbo. Z ozirom na pozni čas se bo otvoril v tekem etu in sicer za čas do dne 15. julija, torej za tri mesece, pripravljalni tečaj za šivanje perila in ukrojitve oblek. Prosilke, ki so se bile svojčas prednaznatile, imajo prednost. Vpisovanje se bo vršilo v sredo 10. in v četrtek 11. aprila od 9. do 12. ure popoldne v ravnateljstvu v ulici Stadion št. 31, I. nadst. Šolnina znaša 4 krone.

— **V Gradcu** se je dne 2. t. m. v bližnjem gozdu obesil konjski hlapec-vojak Miklavž Klindič.

Iz stranke.

Majski spis to leto ne bo izšel; pač pa izide »Naprej« v slavnostni obliki. Pozivljam vse sodruge, ki mislijo za to številko kaj napisati, da to store čimprej!

Shod na Viču se vrši v nedeljo ob 4. pop. v gostilni »Amerika«. Vsi sodrugji in sodružice tega okraja so vabljeni, da se tega shoda številno udeležijo.

— **Iz stranke.** Vsi zaupniki strok. polit. gospodarskih in izobraževalnih organizacij so vabljeni na zaupno konferenco, ki se bo vršila v nedeljo, 7. t. m. ob 10. dopoldne v društvenih prostorih Šelenburgova ulica 6, II. nadst. Ker je dnevni red zelo važen naj nihče ne manjka.

Vojna.

Bitka na zapadu.

Na zapadni fronti južno Somme se vrše bojna dejanja, katere je smatrali za začetek nadaljevanja nemške ofenzive. Glavna oporišča angleško-francoske obrambe so Arras-Albert in Amiens. Če Nemci dosežejo tamkaj uspeh, potem je vojaško oospodstvo Anglije v severni Franciji zapečaten. Kot postranska operacija pride v poštev še prebitje med Montdidier in Lassigny. Ta operacijska smer na Pariz pa zadene na obsežne obrambne naprave sovražnika in mora računati z napadi z boka iz smeri Soissons.

Operacijska smer preko Arrasa in Amiens na zamore v krajšem času dovesti do strateškega uspeha in je prostor južno Somme v vojaškem oziru sedaj menda važnejši.

Dunaj, 4. aprila. (Kor. ur.) Uradno se razglašja: Na italijanski gorski fronti živahen topniški ogenj. V izvidnih spopadih smo ujeli nekoliko Italijanov. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 4. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na bojni črti južno Somme zopet živahnejše bojno delovanje. Po močni artiljerijski pripravi je sovražnik štirikrat brez uspeha poskušal, iztrgati nam zopet višino južno Moreuila. S težkimi izgubami so bili zavrnjeni sovražni sunki pred Verdunom in ob gozdu Parroy. — Vzhod: V sporazumu s Finsko vlado so se nemške čete izkrcale na Finskem ozemlju. — Z ostalih bojišč nič novega. — Laidendorff.

Berlin, 4. aprila zvečer. Nadaljujoč napade južno Somme smo izvojevali nove uspehe. Kot kazni za obstreljevanje Laona je naša artiljerija namerila danes svoj ogenj na Reims.

Zadnje vesti.

Izjava grofa Czernina.

Dunaj, 4. aprila. (Kor. ur.) Uradno se razglasi: Z ozirom na izjavo francoskega ministrskega predsednika Clemenceaua, ki je glede Czerninovega govora o vprašanju, je-li bi Avstro-Ogrska bila pripravljena, vstopiti v mirovna pogajanja in na kateri podlagi, Czerninovo navedilo označil kot zlagano, se uradno ugotavlja: Po naročilu ministra za zunanje zadeve je imel vpokojeni legacijski svetnik grof Nikolaj Revertera, v Švici ponovne razgovore z zaupnikom francoskega ministrskega predsednika, katerega je bil le-ta nalašč v ta namen pooblaštil. Ta pooblaščenec je bil francoskemu vojnemu ministru pripravljen, stopiti v razgovor z zastopnikom Francije, in smatra, da bi tak razgovor mogel imeti uspeh, če se Francija odpove svojim zavezanim nakanam glede Alzacije-Lorene. Grofu Reverteri se je v Clemenceaujevem imenu odgovorilo, da se ta ne more odreči aspiracijam Francije glede te aneksije in bi torej razgovor obojestranskih zastopnikov bil zaenkrat brez pomena.

Ukrajina ponudila Rusiji mir.

Petrograd, 4. aprila. (Agentura.) Ukrajinska rada je sovjetskim ljudskim komisarjem predlagala, naj bi se pričela mirovna pogajanja med Rusijo in Ukrajino.

Demobilizacija v Rusiji.

Petrograd, 4. aprila. Sovjetski ljudski komisarji je izdal naredbo, da mora biti demobilizacija vseh ruskih armad, ki so se vojevale proti Nemčiji in Avstro-Ogrski, do 12. aprila končana.

Aretovana ministrska predsednika.

Pariz, 4. aprila. Iz Petrograda se brzojavno poroča: Bivša ministrska predsednika knez Lvov in knez Galicin sta bila v Sibiriji aretovana. Oba pripeljejo v Moskvo.

Bolgarska in Rumunija.

Sofija, 4. aprila. Bolgarska brzojavna agentura poroča iz Bukareste: Naš delegat za mirovna pogajanja general Tantilov je obiskal rumunskega ministrskega predsednika Marghilomana. Obisk je imel namen, da se doseže sporazumljenje glede ureditve gotovih posameznostih izmenjave vojni ujetnikov in da se čim prej izvedejo gospodarske obveznosti, katere je Rumunija prevzela v mirovni pogodbi. Marghiloman je obljubil, da bo v Jašu izposloval izvršitev prevzetih obveznosti. General Tantilov je končno zahteval, da se vsi rumunski vojaki iz Dobrudže izločijo iz rumunske armade in povrnejo v domovino.

Clemenceau taji.

Pariz, 4. aprila. Agence Havas poroča: Grof Czernin je v svojem govoru omenil, da je nekoliko časa pred sedanjem ofenzivno ministrski predsednik na Dunaju vprašal, je-li bi Avstro-Ogrska vstopila v mirovna pogajanja in na kateri podlagi. Ministrski predsednik Clemenceau, ki je danes na fronti zvedel za izjavo avstro-ogrškega ministra zunanjih zadev, je kratko odgovoril: »Grof Czernin se je zlagal.« Agence Havas poroča nadalje: Izjava grofa Czernina odposlanstvu dunajskega občinskega sveta se je danes dopoldne sporočila v Pariz. V političnih krogih se naglašja, da je maneuver grofa Czernina preveč dvoumen, da bi mogel koga premo-

titi. Jasno je, da hoče grof Czernin pred vsem opravičiti ekspedicijo avstrijskih čet na francosko fronto, drugi cilj Czerninovega manevra pa je, da diskreditira Clemenceaujevo lojaliteto, energijo in iskrenost in da izpodkoplje priljubljenost državnika, ki mu je zelo na potu. Končno je grof Czernin brez dvoma tudi upal, da na ta način zaseje razdor med francoske politične stranke ter nezaupnost med državami entente. Ni treba omenjati, da je grof Czernin zgrešil svoj cilj.

Švedska na strani entente?

Stockholm, 4. aprila. Časopisje poroča, da je nemška vlada eksport premoga na Švedsko za eno tretjino zmanjšala. Kot vzrok se navaja stališče švedske vlade, ki je povzročila zmanjšanje švedskega izvoza v Nemčijo.

Stockholm, 4. aprila. Tukajšnji listi poročajo, da je švedska vlada za soboto sklicala vse lastnike ladij na posvetovanje. Razpravljalo se bo baje o odstopu švedske tonaže Angliji.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B. št. 1201 do 2400 prejmejo stranke v soboto, dne 6. aprila popoldne na Poljanski cesti št. 15 po tem redu: od 1. do pol 2. št. 1201 do 1320, od pol 2. do 2. št. 1321 do 1440, od 2. do pol 3. št. 1441 do 1560, od pol 3. do 3. št. 1561 do 1680, od 3. do pol 4. št. 1681 do 1800, od pol 4. do 4. št. 1801 do 1920, od 4. do pol 5. št. 1921 do 2040, od pol 5. do 5. št. 2041 do 2160, od 5. do pol 6. št. 2161 do 2280, od pol 6. do 6. št. 2281 do konca.

Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1201 do 2400 prejmejo meso po znižanih cenah v soboto, dne 6. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Razdelilni red je bil objavljen včeraj.

Razno.

* Kaznovani tihotapci zlata. Oblasti so aretirale na Poljskem oktobra meseca prejšnjega leta več oseb, po večini trgovcev, ki so poizkušali tihotapiti na Poljsko zlato predmete, v vrednosti več stotisoč mark. Enega teh tihotapcev, menjavca Wahrmana, je obsodilo sodišče na denarno globo 146.000 mark, njegovega sokrivca pa na globo 46.350 mark.

* Velika tatvina draguljev v Karlinu pri Pragi. Policija je prišla na sled veliki tatvini draguljev in zlata pri firmi Preisler v Karlinu. Lastnik ceni škodo na skoro milijon kron. Izginilo je, kakor poročajo, draguljev za 884.000 K, a škoda bo še večja. Zanimivo pa je, da so zločinci od množice briljantov, ki so bili v blaginji, odnesli le največje, najboljše. Manjših se niso niti dotaknili. Odnesli so tudi 4 kg zlatega in 1½ kg zrnatega zlata. Razpisana je nagrada 5000 K, kdor bi ujel zločince.

* Negotovost v Berlinu. Nek železniški uradnik je moral te dni vzdigniti pri državni banki 400.000 mark gotovine. Blaginjični sluga ga je spremljal. V neki zelo obljubljeni ulici mu je izkušal nekdo iztrgati taško, v kateri je nosil denar. Ko se je nabrało več ljudi, je ropar skočil v avtomobil, ki ga je v največjem diru odpeljal. Drugi napad se je dogodil isti dan popoldne. Neki mož, z imenom Schneider, je naročil avtomobil za več oseb. Na potu so te »osebe« napadle šoferja, ga omamile in preteple, potem ga vrgle raz voz in se odpeljale.

* Dragocene Tolstojeve manuskripte sežgali. Iz Stockholma poročajo: »Dien« prinaša vest, da so razdejali kmetije posestvo Pirogovo, ki je bilo last Tolstojevemu bratu, in pri tem sežgali vsa pisma velikega pesnika, ki jih je pisal svojemu bratu, med drugimi tudi zadnja, ki jih je pisal neposredno pred svojo smrtjo in ki so imela dragoceno vrednost.

* Pomanjkanje papirja na Angleškem. »Manchester Guardian« poroča: Naklada »Timesa«

je bila zmanjšana na 120.000 iztisov dnevno in cena iztisa zvišana na 3 pence. Od 1. marca se lahko naročajo na »Times« le dva ali več naročnikov skupaj. Dovoz časopisnega papirja v Anglijo se je zmanjšal na tretjino dovoza leta 1911. Pripraviti se je pa treba na to, da se zmanjša dovoz papirja v Anglijo do konca leta 1918 na šestino mirovnega dovoza.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Občno konsumno društvo v Idriji

registr. zadr. z om. zav.

Trgovina s specerijskim manu-fakturnim in konfekcijskim blagom, obuvali, opojnimi pijačami.

Pisarna v Idriji št. 446.

Prodajalne:

Centralna v Idriji.

Podružnice:

Na Brusovšu in Podgorami v Idriji in v Spodnji Idriji.

Lastna posestva, valjeni mlin.

Pristopnina znaša 2 K, delež 40 K.

Konsumno društvo rudarjev v Hrašniku

reg. zadr. z om. jamstvom.

Prodaja specerijskega blaga, blaga za oblake, storjenih oblik za otroke, nogavic, čevljev, srajc i. t. d. po najnižji ceni.

Zadruga toči v svoji gostilni pristna vina.

Člani kupujejo vse svoje potrebščine v lastnem podjetju.

Član lahko postane vsakdo. Delež znaša le 40 kron.

GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA - Stalna ulica 2-4 - Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za preprodajalce.

— Delniška glavnica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fondi okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite